

(съ население надъ 5000 жители). Командированият тогава отъ Дирекцията на народното здраве Д-ръ Петровъ, лѣкаръ по малария въ бактериологическия институтъ, провѣрява събрания материалъ и го намира за удовлетворителенъ. Въ доклада си до Главната дирекция на статистиката той отбелязва констатиранитѣ по-важни грѣшки и посочва нѣкои отъ причинитѣ, на които се дължатъ тия грѣшки. Между другото, сжщиятъ изтъква, че вписанитѣ въ листчетата за умирация диагнози въ много случаи не сж вѣрно преписани и не сж провѣрени отъ лѣкаря-мъртвопровѣрителъ. Интересно е да се отбележи, че по онова време (1911 год.) само въ 8 градове—София, Плъвенъ, Силистра, Тутраканъ, Самоковъ, Ески-Джумая, Карлово и Кавакли — мъртвопровѣрителната служба се е изпълнявала отъ лѣкари; отъ лѣкари и фелдшери въ 6 градове: Пазарджикъ, Разградъ, Станимака, Ловечъ, Лѣсковецъ и Никополъ; отъ фелдшери въ 16 градове — Пловдивъ, Варна, Сливенъ, Шуменъ, Ст.-Загора, Добричъ, Ямболъ, Вратца, Хасково, Чирпанъ, Карнобатъ, Балчикъ, Нова-Загора, Орѣхово, Пещера и Айтосъ; отъ санитаренъ приставъ въ Севлиево; отъ градски агентъ въ Луковитъ и отъ акушерка въ Шуменъ (само за мохамеданското население). Сжщиятъ лѣкаръ е констатиралъ случаи на умирация отъ малария въ немаларични градове, като Русе, Варна, Добричъ, Вратца, Берковица и Разградъ, а липса на такива случаи въ градоветѣ — Видинъ, Ломъ, Никополъ и Пазарджикъ. Ала въпрѣки тия несъобразности и сжществуващитѣ празноти, той е намѣрилъ, че събранитѣ сведения могатъ да се разработатъ по съкратената номенклатура на болеститѣ и че това трѣбва неотложно да се направи, за да се използватъ даннитѣ съ огледъ на мѣроприсятията за санитарното подобрене на страната, още повече, като се има предъ видъ, че констатиранитѣ недостатъци въ събрания материалъ сж преодолими, и следователно, тѣхното недопусчане въ бждеще е напълно възможно. Настъпилитѣ, обаче, презъ следващата 1912 год. събития сж принудили Главната дирекция на статистиката да преустанови започнатото дѣло.

За трети пжтъ току-що речената дирекция полага усилия за учредяването на статистиката за причинитѣ на умирацията у насъ презъ 1920 год. За целта се моли Дирекцията на народното здраве да изпрати свой лѣкаръ-служителъ, който да провѣри и класира вписанитѣ въ листчетата за умирация диагнози. Последната дирекция, обаче, отказа да изпрати такъв лѣкаръ, съ мотивировка, че не разполага съ излишни лѣкари (писмо № 6807 отъ 30. VI. 1920 год.). Това принуждава Главната дирекция на статистиката да назначи известния общественикъ лѣкаръ д-ръ В. Ив. Неновъ като свой служителъ презъ сжщата 1920 год. Последниятъ преглежда събрания суровъ материалъ и подготвя почвата за разработване на нозологична статистика. Той бързо се ориентира и правилно преценява, че предварител-

ното и необходимо условие за успѣха на въпросната статистика е да има една добре уредена мъртвопровѣрителска служба. Ето защо, сжщиятъ най-напредъ потърсва и, благодарение, между другото, на собствения си авторитетъ, намира необходимото за случая съдействие отъ Дирекцията на народното здраве. Тя нарежда за прилагането на правилника за мъртвопровѣрителитѣ, като съ окржжно № 7363 отъ 16. VIII. 1921 год. заставя лѣкуващитѣ лѣкари да изпълняватъ точно и неуклонно чл. 10 отъ сжщия правилникъ, а именно, да издаватъ лѣкарски удостоверения за лица лѣкувани отъ тѣхъ и въ последствие починали, съ означение причината на смъртта; а лѣкаритѣ-мъртвопровѣрители да приподписватъ листчетата за умирање, като съ това удостоверятъ вѣрността на показаната диагноза.

Особени резултати, обаче, и отъ тия нареждания не сж се получили. Това е заставило сжщата дирекция съ окржжно № 11728 отъ 1. IX. 1924 год. повторно да иска прилагането на чл. 67 отъ закона за опазване народното здраве и поменатия чл. 10 отъ правилника за мъртвопровѣрителитѣ. Заставятъ се общинскитѣ лѣкари да изпълняватъ законовъзложеното имъ задължение на мъртвопровѣрители, а лѣкуващитѣ лѣкари да издаватъ необходимитѣ удостоверения, въ които да означаватъ причината на смъртта. Чрезъ Дирекцията на народното здраве лѣкаритѣ-мъртвопровѣрители и лѣкуващитѣ лѣкари бѣха снабдени съ предварително изготвения отъ назначения при Главната дирекция на статистиката лѣкаръ джебень справочникъ по международната номенклатура на болеститѣ, който улесняваше опредѣлянето на диагнозитѣ. Наставленията дадени въ сжщия справочникъ, както и апела отъ Дирекцията на народното здраве за значението на нозологичната статистика допринесоха твърде много за даването на по-вѣрни сведения за причината на смъртта. Следъ тая именно подготовка стана възможно отново да се започне събирането на задоволителни сведения за причинитѣ на умирацията и то само отъ градскитѣ общини, дето по силата на закона за опазване на народното здраве причинитѣ на умирацията се опредѣлятъ отъ лѣкаръ-мъртвопровѣрителъ. Така стана възможно, щото въ полученитѣ въ Главната дирекция на статистиката листчета за умирање за 1925 год. отъ ония градски общини, дето е имало лѣкаръ-мъртвопровѣрителъ, наредъ съ другитѣ отговори да се показватъ и причинитѣ на умирацията. Провѣрката на събранитѣ сведения се възложи на ангажирания за тая цѣль лѣкаръ-статистикъ. Отначало се констатираха значителни нередовности, водѣше се дълга преписка, но благодарение на постояннитѣ настоявания и упжтвания, резултатитѣ ставаха и ставатъ все повече задоволителни. Лѣкаритѣ вече привикнаха къмъ по-грижливо показване на диагнозитѣ.

Събранитѣ и надлежно провѣрени сведения, преди да се подложатъ на сводка и пона-